

Protester i påsk

■ Annandag påsk lämnar Påskuppropet in en namninsamling till regeringen där man kräver att Försäkringskassan ändrar sjukskrivningsreglerna.

Jill, 58, har kroniskt trötthetssyndrom

”Jag är sjuk men tvingas söka jobb”

Jill Arousell är en av tusentals svenskar som hamnat i kläm. Hon är för sjuk för att arbeta – men får inga pengar av Försäkringskassan och tvingas leva på socialbidrag.

AV KICKI RISANDER | FOTO HANNA RISANDER

När man möter Jill Arousell är det svårt att tro att hon är sjuk. Kroniskt trötthetssyndrom är en sjukdom som inte syns. Jill är en blond och lågmäld kvinna som är duktig på att sätta ord på allt, och under den lite sköra ytan anar man en stark vilja.

– Jag har tre överklaganden inne, varav ett hos Högsta förvaltningsdomstolen, säger hon.

Jill är en av tusentals svenskar som är utförsäkrade från Försäkringskassan och nu ska tvingas söka arbete på Arbetsförmedlingen. Fast de är för sjuka för det.

Just nu pågår ett upprop mot de nya stränga sjukförsäkringsreglerna.

Det är initierat av bland andra Rosita Borum-Halvars. Hon är diakon i Rättvik och har den senaste tiden mött utförsäkrade som knappt har något att leva på. Uppropet ska bland annat resultera i en namninsamling som ska lämnas in till folkhälsominister Maria Larsson den 25 april.

För Jill är varje dag en kamp mot tröttheten. Det blir några hundpromenader om dagen, hon lagar lite mat och läser. Mellan promenader och måltider måste hon vila eller rättare sagt sova, ändå sover hon tio timmar varje natt.

– Gör jag något utöver det vanliga så får jag sona det i flera dagar efteråt, berättar Jill.

– Att sjukdomen stjäla så mycket tid och att det finns så mycket jag önskar att jag kunde göra är det mest hopplösa, säger hon.

Först och främst önskar hon att gå tillbaka till jobbet, men också annat som att sjunga i gospelkören igen.

– Jag försöker säga till mig själv att jag inte ska ge upp.

Längtar tillbaka till jobbet

Jill kommer ursprungligen från Stockholm och har jobbat i restaurangbranschen hela sitt vuxna liv. Under många år drev hon ett pensionat i Dalsland tillsammans med sin mamma.

Hon lyser upp när hon berättar om de 14 roliga åren med hårt jobb och mycket kontakt med människor. Efter flytten till Rättvik 1986 fick hon efter några år jobb som kock på Stiftsgården, en välbesökt kursgård som ägs av Västerås stift.

– Det är en jättebra arbetsplats och dit längtar jag varje dag. Sedan trivs jag verkligen här i Rättvik, det är vackert och här finns allt man

behöver. Det har också varit ett bra ställe för barnen att växa upp på.

Fram till 2006 levde Jill ett aktivt liv. Hon hade ett bra jobb, vuxna barn som klarade sig själv och en rad intressen. Sedan hände det som i ett slag förändrade hela hennes liv. Hon fick bältros som ganska snabbt övergick i en förlamande trötthet.

– Jag, som alltid varit en människa med tusen järn i elden och haft höga krav på mig själv, orkade plötsligt ingenting.

Hon hade svårt att förstå vad som hände. Först trodde hon att det var bältrosen som aldrig gick över. Efter lång tid insåg hon att bältrosen övergått i kroniskt trötthetssyndrom.

Ett problem med sjukdomen är okunskapen och att den inte går att diagnostisera med prover så det är svårt att bevisa att man är sjuk.

– För mig var det därför en stor lättnad när jag läste om sjukdomen och alla symtomen. Från början var Jill sjukskriven på heltid, sedan provade hon att jobba deltid. 2008 till juni 2009 hade hon sjukersättning,

GER INTE UPP. Jill har samlat alla läkarintyg, överklaganden och avslag i en pärm.

Älskar allt franskt

Namn: Jill Arousell.

Ålder: 58 år.

Bor: I lägenhet centralt i Rättvik.

Familj: Vuxna barnen Natali och Martin, barnbarnet Alvin 4 år och hunden Bianca 10 månader.

Intressen: Körsång, svampplockning, litteratur och Frankrike. Älskar allt franskt.

Önskar: Att Försäkringskassan ska ge mig upprättelse och tro på mig.

Sjuk för alltid

■ **Kroniskt** trötthetssyndrom innebär att man känner sig mycket svag och utmattad och har känt så under ett halvår eller mer. Man kan ha infektionskänsla och värk i kroppen. Trots att man sover lyckas man inte återhämta sig. Efter mental eller fysisk ansträngning får man sjukdomskänslor som håller i sig i mer än 24 timmar.

Andra symtom är problem med korttidsminnet, svårigheter att koncentrera sig och huvudvärk. Många som drabbas insjuknar i samband med en infektion.

45 000 personer – män, kvinnor och barn – i Sverige är drabbade, med en överrepresentation av kvinnor mellan 25 och 40 år.

Sjukdomen kallas också ibland för ME, myalgisk encefalomyelit. Den innebär kognitiva svårigheter, värk samt ett förvärrande av symptomen.

Källor: Wikipedia & Vårdguiden

Så fungerar sjukförsäkringen

Under 2010 blev 41 677 personer utförsäkrade i Sverige.

■ Du kan få sjukpenning på 80 procent av inkomsten i högst 364 dagar.

■ Därefter kan du få sjukpenning på 75 procent i ytterligare 550 dagar.

■ De första 90 dagarna har du rätt till sjukpenning om du inte klarar ditt vanliga jobb.

■ Från dag 91–180 har du bara rätt till sjukpenning om det inte

finns något jobb alls du kan klara hos din arbetsgivare.

■ Därefter har du bara rätt till sjukpenning om du inte klarar av något jobb på arbetsmarknaden.

■ För att behålla din sjukpenninggrundande inkomst, när du inte längre kan få sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning, kan du börja arbeta, anmäla dig som arbetssökande eller styrka din nedsättning av arbetsförmågan på grund av sjukdom.

det som tidigare kallades sjukpension, på deltid. Men när hon sökte igen fick hon avslag och det har hon fått sedan dess. Efter juni 2010 har inte Jill klarat att jobba mer.

Lever på socialbidrag

Hennes läkare har skrivit ut ett sjukintyg men det hjälper inte. Hon har varit på Arbetsförmedlingen med en handläggare från Försäkringskassan. De var båda överens om att hon inte kunde jobba. Men om Jill inte går till sitt jobb eller anmäler sig på Arbetsförmedlingen så hotar Försäkringskassan med att ta bort hennes sjukpenninggrundande inkomst.

– Då åker jag ner på absolut lägsta nivå, säger Jill och tittar upp från den sprängfulla pärmen med läkarintyg, överklaganden och avslag. Jag blir uppgiven och ledsen ibland, men jag vet att jag är sjuk och det är en sanning som inte ska nonchaleras. Det gör att jag orkar kämpa vidare.

”Jag är en person som alltid haft tusen järn i elden”

För tillfället lever Jill på försörjningsstöd, det som tidigare kallades socialbidrag. När räkningarna är betalda är det inga pengar kvar. Ibland har hon lånat av vänner eller sålt något från hemmet. En ljusglimt som i alla fall gjort att Jills liv känns lite bättre är hunden Bianca, en glad och pigg lagotto.

– Mina dagar fått bättre struktur och jag åter till och med bättre. Jag går ut med hunden efter frukost och lunch. Vi promenerar och jag mår gott av det. Under den tiden tänker jag inte så mycket och det är så skönt. Sedan har jag fått ett större socialt nätverk, man träffar alltid andra hundägare och pratar lite.

Men ibland när Jill sitter vid frukostbordet och ser genom fönstret hur alla hastar i väg till jobb och gemenskap så känner hon sig sorgsen.

– Då avundas jag människor deras energi och önskar att det var jag som var på väg till jobbet. ■

Hon startade upproppet

Rosita Borum-Halvars, diakon i Rättvik, var med och startade Påskupproppet mot de hårda reglerna i socialförsäkringssystemet.

AV KICKI RISANDER

FOTO: SVENSKA KYRKAN

Rosita Borum-Halvars och många andra diakoner märker tydligt att något har skett i samhället. Hon berättar att för många är det bara försörjningsstöd, det som tidigare kallades socialbidrag, och ekonomiskt stöd från församlingarna som återstår.

– Det är förnedrande och skapar ett oacceptabelt utanförskap, säger hon.

Det var inför julen 2010 som Rosita Borum-Halvars la märke till att fler än vanligt sökte ekonomisk hjälp från församlingen. De behövde hjälp med det mest basala som tandvård, busskort och till och med Kronofogden. Hon tog upp det med andra diakoner som visade sig

ha precis samma erfarenhet.

– Det har inte varit så här tidigare. Vi kände att vi måste göra något och berätta om hur människor drabbas av utförsäkringar.

Rosita Borum-Halvars har fått stor respons från människor i hela landet. Inom kyrkan har det varit stor uppslutning runt frågan. Biskop Thomas Söderberg i Västerås stift ställde sig bakom upproppet och förde det vidare till biskopskollegiet.

Annandag påsk, den 25 april, blir det manifestationer landet runt, och upproppet och namninsamlingen lämnas in till folkhälsominister Maria Larsson. ■

Flaska 69 kr
BIB 215 kr
Artnr 6018
Alk. 14%

”BÄSTA KÖP”
Håkan Larsson
Allt om Vin 8/2010

”Mer än prisvärt”
Allt om Mat 13/2010

...TÄNK CÔTES-DU-RHÔNE
En smakrik och fyllig klassiker från Joseph Pellerin, Frankrike

Hälften av alla som drunknar har alkohol i blodet.

www.gjertz.se